

що здійснюється Російською Федерацією в Україні. Розглянуто сучасні формати співпраці України та ОБСЄ - спільні багатоцільові та різнопланові програми і проекти, спрямовані на вирішення нагальних проблем суспільного розвитку, а саме: у галузі правової реформи, освіти, в сфері прав людини, боротьби з організованою злочинністю, тероризмом та торгівлею людьми, реформування збройних сил, захисту довкілля тощо. На основі SWOT-аналізу виокремлено сильні, слабкі сторони, можливості і загрози участі України в ОБСЄ.

Зроблено висновок, що Україні сьогодні є вкрай важливим активізувати її участь у формуванні механізмів європейської колективної безпеки, зокрема, підтримувати ініціативи спрямовані на підвищення клімату довіри та стабільності систем міжнародної безпеки в регіональному розрізі. Важливим є й те, щоб з боку української сторони відстоювалось питання реформування ОБСЄ задля підвищення її дієвості у протистоянні новітнім загрозам і викликам. Неучасть України у європейських інтеграційних процесах в сфері безпеки, означатиме для нашої держави відсутність важелів впливу на систему європейської безпеки загалом. Таким чином, в умовах глобалізації для національної безпеки України є нереальним самотійно протидіяти новітнім загрозам. Оцінюючи ефективність діяльності ОБСЄ на сході України, варто зазначити, що ця структура не надає збройної підтримки і безпосередньо не впливає на співвідношення сил у конфлікті. Основне завдання ОБСЄ – збір інформації, звіт про ситуацію з безпекою та встановлення фактів, зокрема, про конкретні події на місцях. Незважаючи на всі недоліки та зауваження до діяльності ОБСЄ в контексті пошуків шляхів мирного врегулювання ситуації на сході України, ця організація залишається важливою для нашої держави, враховуючи свій унікальний безпечний мандат.

Ключові слова: ОБСЄ, Спеціальна Моніторингова Місія, «гібридна війна», російсько-український конфлікт, безпека, співробітництво.

УДК 323.1(73)

О.О. Козачук

ВПЛИВ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕТНІЧНІ ГРУПИ ТА ЕТНІЧНУ МОБІЛІЗАЦІЮ В США

У статті проаналізовано процес становлення державності в США та його вплив на етнічні, расові групи та корінні народи. Доведено, що найбільшого впливу зазнали індіанці та афроамериканці. Визначено, в який саме спосіб держава через свої інститути впливала на процес етнічної мобілізації в цих групах. Досліджено прояви етнічної мобілізації індіанців та афроамериканців, в також реакцію державного апарату на цей процес.

Ключові слова: етнічні групи, етнічна мобілізація, корінні народи, афроамериканці, іммігранти.

Становлення державності в Сполучених Штатах Америки є достатньо дослідженим процесом серед науковців світу, в тому числі і українських. Так само продовжують з'являтися наукові розвідки, які мають на меті розгляд певних етнічних груп чи корінних народів в цій державі. Проте до сих пір мало дослідженим моментом у політичній науці (особливо вітчизняній) залишається процес впливу становлення державності та етнічні групи та корінні народи. Якої якості був цей процес? Чи був його вплив визначальним на політизацію етнічності в США? Чи супроводжувався процес впливу становлення американської державності на етнічні групи та корінні народи етнічною мобілізацією останніх? Давши відповіді на поставлені запитання, ми зможемо за допомогою методу

індукції визначити ступінь цього впливу на етнічні групи та корінні народи в США. Метою даної статті є довести, що держава та її органи були чинниками етнічної мобілізації в США протягом всієї історії їх становлення. Завданнями статті є:

1) виявити етнічні групи та корінні народи, які зазнали найбільшого впливу від державотворчих процесів в США;

2) проаналізувати, яким чином відбувався цей вплив, в яких формах він відбувався, як проходила етнічна мобілізація та демобілізація груп.

Вплив становлення американської держави на етнічні, расові групи та корінні народи детально проаналізувала Синтія Енлоу (Cynthia Enloe). Її праця «Становлення держави та етнічна мобілізація: американський досвід» («The Growth of the State and Ethnic Mobilization: The American Experience») [1] є інформативною, корисною в плані аналізу етнополітичних процесів і справедливо може бути своєрідною «точкою відліку» для початку дослідження з обраної проблематики. З останній досліджень науковців слід виділити праці Д. Кузу [2], Е. Перез [3] та К. Освенцимськи [4].

З робіт українських дослідників особливо слід виділити праці О. Картунова, який одним з перших розпочав тлумачення процесів політизації етнічності та етнічної мобілізації [5], Т. Лупула [6], який ґрунтовно проаналізував теоретичні аспекти процесу політизації етнічності, М. Примуша, який досліджував етнополітичну мобілізацію та її вплив на зародження та розвиток етнополітичних конфліктів [7] та Л. Венгринюк, яка розглядала «сучасні методологічні підходи дослідження політичної діяльності етнонацій» [8].

З визначенням В. Євтуха, мобілізація етнічності – це діяльність, спрямована на інтенсифікацію використання етнічного фактору різними політичними силами, зокрема у виборчих кампаніях, у кампаніях тиску на владу для досягнення своїх інтересів, у боротьбі між собою за зайняття більш престижних ніш у політичній ієрархії суспільства, для досягнення своїх групових інтересів (варто також додати, що мобілізація етнічності спільноти відбувається навколо того чи того етнічного маркера, наприклад, мови, звичаїв, елементів етнокультури, кольору шкіри тощо). Науковець також справедливо зазначає, що мобілізація етнічності найбільш очевидно виявляється під час загострення міжетнічних, міжнаціональних відносин [9, с. 217].

Мобілізацію етнічності слід відрізнити від політизації етнічності (за визначенням вже згаданого В. Євтуха, політизація етнічності – це термін, який використовується переважно для характеристики ситуацій, коли національні меншини через свої громадські організації або лідерів висувують певні політичні вимоги щодо владних структур, інтенсифікують (у рамках своєї етнічної спільноти й поза нею, але експлуатуючи етнічний чинник) пошуки впливу на прийняття політичних рішень, особливо, у сфері етнонаціонального розвитку; це стосується квотного представництва в органах законодавчої й виконавчої влади на усіх рівнях; ініціювання або участь в ініціюванні законодавчих актів щодо їх правового статусу, вирішення виконавчою владою проблем, пов'язаних з їх етнічністю і взаємодією з іноетнічним довкіллям) [9, с. 254]. На перший погляд, різниця між двома категоріями може видаватись не надто виразною. Проте, на нашу думку, процес політизації етнічності виглядає більш сталим, подовженим у часі. Етнічна мобілізація є, на нашу думку, більш «піковим» вираженням поведінки етнічної групи, феноменом, який не може тривати постійно, а залежить від внутрішніх та зовнішніх чинників.

Як вже було зазначено вище, основною нашою метою є довести, що держава та її органи (збройні сили, міграційні структури, Бюро в справах індіанців і т. д.) були чинниками етнічної мобілізації в США протягом всієї історії їх становлення. На думку С. Енлоу, ми повинні відійти від стереотипу, що політика є залежною від феномену етнічності, а допускати, що політика сама по собі може бути і є чинником суспільних процесів, зокрема етнічної мобілізації. Також дослідниця впевнена, що говорити про стале та швидке

зміцнення американської держави ми можемо виключно з того моменту, коли держава стала ефективним «менеджером» міжетнічних відносин [1, р. 123].

Для розуміння сутності процесів міжетнічної взаємодії, які мали місце в США від початку їх створення наприкінці XVIII ст., варто згадати, що державний апарат є *вертикальною* структурою, з керівниками і підлеглими (це особливо яскраво простежується в діяльності виконавчої гілки влади). На початку існування Сполучених Штатів, природно, що не всі державні інститути, які функціонують зараз, існували і тоді. Місцеві чиновники, суди, збройні сили та поліція – це перелік тих інститутів влади (у різних її проявах), з якими мали справу етнічні групи та корінні народи в США на початку їх існування. Тут ми мусимо погодитись з думкою, що в Сполучених Штатах на етапі їх становлення як молодій незалежній державі, більш впливовими на процеси міжетнічної взаємодії інститутами були місцеві легіслатури, вибори, преса, партійні організації, тобто, децентралізовані, горизонтальні фактори націєтворчих процесів [1, р. 124]. Ми повинні також зазначити, що США від самого початку є федеративною державою з фактично двопартійною системою. Досить рідко в історії Америки мали місце ситуації, подібної до теперішньої, коли і Президент США, і більшість обох палат Конгресу, і більшість суддів Верховного Суду, і більшість легіслатур були представниками однієї партії (зараз – республіканців). Тому для Сполучених Штатів завжди був характерним не тільки строкатий етнічний склад населення, але і різноманітність підходів до управління міжетнічними відносинами. Відповідно, різною була реакція етнічних груп та корінних народів, що інколи призводило до етнічної мобілізації останніх.

Ми маємо визнати, що в рамках однієї статті неможливо охарактеризувати вплив становлення державних інститутів на етнічні групи та корінні народи США. Ми виділимо найяскравіші, на нашу думку, приклади безпосереднього втручання держави та її інститутів, спроби регулювання національного питання в США.

Очевидно, що характерними рисами розвитку державності (і це є властиве не тільки Сполученим Штатам Америки), є процеси інституціоналізації, централізації (до певної межі) та проникнення держави в усі сфери суспільного життя. На нашу думку, першими, хто відчув дію інститутів держави, були корінні народи (а саме, індіанці), афроамериканці та мігранти азійського походження.

Яким саме чином держава впливала на етнічні групи та корінні народи на початковому етапі свого становлення? Для розуміння цих процесів, ми маємо погодитись, що існування будь-якої держави не виглядає можливим без виконання наступних вимог (є і інші, проте в контексті нашого дослідження зупинимось на нижченаведених):

1) держава має мати змогу реалізовувати та захищати свій суверенітет, в тому числі територіальний;

2) держава має знати, хто є об'єктом її влади, тобто, які особи є її громадянами (підданими), якими правами та обов'язками вони володіють, хто не є громадянами, який їх статус на суверенній території держави і т. д.;

3) держава має знати, хто та що є відповідно суб'єктами та об'єктами оподаткування на її суверенній території (в ідеалі регулярно мають проводитись переписи населення), з метою акумулювання коштів для власного виживання, фінансування силових структур, державного апарату.

На нашу думку, ці базові вимоги (функції) держави, їх інституціоналізація, централізація та проникнення сприяли інтенсифікації відносин держава – етнічні групи та держава – корінні народи. Першими, хто безпосередньо зазнав впливу державних інститутів були корінні народи США, представлені численними племенами індіанців. Детальніше про державну політику Сполучених Штатів автор цієї статті аналізував у своїх попередніх наукових розвідках [10 – 14]. Зараз зупинимось на констатації факту, який не потребує додаткової аргументації: очевидно, що саме американське військо було першою

державною інституцією, яке вступило в контакт з індіанцями. До середини XIX ст. говорити про поширення інших державних інститутів та органів вглиб Дикого Заходу не виявляється можливим. Також очевидно, що американське військо сприяло етнічній мобілізації останніх – часто-густо це було питанням виживання корінних народів. У середині XIX ст. відбуваються важливі зміни в сфері державного управління справами корінних народів США. Ще у 1824 р. було створено Бюро у справах індіанців (The Bureau of Indian Affairs), яке спочатку структурно належало Міністерству оборони, але з 1849 р. переведено під крило новоствореного Міністерства внутрішніх справ. Армія не бажала втрачати контроль над індіанцями, тому функції розділили, досягнувши необхідного компромісу: військові забезпечували охорону поселенців і основних шляхів сполучення від войовничих племен, перешкоджали збройним нападам аборигенів з території резервацій, захищала індіанців від вторгнень білої людини; Міністерство внутрішніх справ цікавило дотримання зобов'язань за договорами, освіта, християнізація, примирення племен [14, с. 251].

Важко не погодитись, що індіанці зазнали впливу держави з самого початку її створення. Індіанці етнічно мобілізувались, стримували атаки американського війська, коли інші державні інститути були ще відносно слабкими, індіанці були під прямою опікою держави (wards) аж до надання їм громадянства у 1924 р. (але в той самий час вони були виключені з усіх державотворчих процесів, перебували на маргінесі суспільно-політичного життя), вони зазнали прямого впливу зрощення інтересів держави з великим приватним бізнесом в сфері видобутку корисних копалин (на колись традиційно індіанських землях). На поч. ХХІ ст. індіанці здійснюють спроби етнічної мобілізації, каталізатором до яких є, як правило, нові спроби прокладення нафто- або газопроводів, жалюгідний матеріальний стан деяких племен. Проявами етнічної мобілізації, водночас і рушійною комунікативною платформою, є паніндіанські рухи типу Idle No More.

Так само зазнали потужного впливу під час процесів державотворення афроамериканці. Ми не будемо тут вступати в дискусію, чи слід відносити афроамериканців до окремої етнічної групи, расової групи, чи до обох одразу [15 – 17]. На цю тему присутні відповідні дослідження серед американських науковців, вона стане темою подальших досліджень автора в майбутньому. Проте варто погодитись, що нащадки афроамериканців прибули на американський континент примусово, в якості рабів, як власність білого населення спочатку колоній, а потім – громадян Сполучених Штатів. Важливо відмітити, що до Громадянської війни 1861-1865 рр. цей статус чорношкірого населення (власність) фактично був легітимізований державою. Численні повстання рабів (такі, наприклад, як Нета Тернера у 1831 р.) стали яскравим прикладом етнічної (расової) мобілізації. Після емансипації та внесення поправок до Конституції США, чорношкіре населення США все-одно перебувало в особливому статусі, до нього було специфічне відношення з боку держави, особливо в південних штатах. Американська держава фактично ще на 100 років легітимізувала другосортність афроамериканців, не втручаючись в нормативну дискримінацію цієї расової групи в США (закони Джима Кроу, постанова Верховного Суду США від 1896 р. про «несуперечність» норм сегрегації в штаті Луїзіана, що створило відповідний прецедент для інших і т. д.). На сьогодні проникнення держави, її вплив на цю расову групу в США залишається достатньо потужним: через злиденне економічне становище багато хто з афроамериканців змушені покладатись на роботу державних інституцій для отримання соціальної допомоги, працевлаштування і т. д. Цікавою темою для подальших досліджень може бути феномен, який В. Євтух називає «реверсний расизм» - практика стимулювання членів історично занедбаних груп за рахунок членів тих груп, які історично перебували у кращому становищі [9, с. 273]. В США після 60-их рр. ХХ ст. практикувались резервація робочих місць, місць у вузах для афроамериканців виключно через їх расове походження.

Процес імміграції до США супроводжувався безпосереднім впливом держави на новоприбулих. Слід відмітити, що американська держава по різному ставилась до різних етнічних та національних груп, які прибували на її територію. Та сама група в різні історичні періоди могла вважатись бажаною, а потім – оголошуватись ворогами держави (японці). Ми тезово розглянемо основні принципи впливу держави на деякі етнічні та національні групи, зазначимо зараз лише, що під час всього періоду свого державо- та націєтворення, США виходили виключно з власних інтересів, проводячи відповідну міграційну політику.

До кін. XIX ст. державний апарат слабо впливав на «бажаність» чи «небажаність» певних етнічних груп до в'їзду та натуралізації в США. В часи потреби в робочій силі, в часи екстенсивного розвитку, поширення свого суверенітету на Дикий Захід, створення нових штатів, американська держава не приділяла уваги етнічному складу новоприбулих. Це не входило в її пріоритети. Скоріше, навпаки, держава була зацікавлена в більшій кількості робочих рук для забезпечення вищезазначених процесів. Інституціоналізація міграційних процесів знайшла своє відображення у створенні Конгресом США Служби з імміграції та натуралізації (Immigration and Naturalization Service) у 1891 р.

Проте, коли на думку держави, певна етнічна група створювала загрозу національній безпеці, вводились в дію відповідні нормативно-правові акти, які обмежували в'їзд на територію США та натуралізацію новоприбулих. Характерною є ситуація щодо китайців, які до кін. XIX ст. працювали на будівництві залізних доріг, залишились в США після золотої лихоманки в Каліфорнії. Проте у 1882 р., після того, як на думку Вашингтону, кількість та концентрація китайців значно зросла, було прийнято «Закон про виключення китайців» (Chinese Exclusion Act) у 1882 р. [18]. Його (та потім ряд інших нормативно-правових актів щодо імміграції китайців, якими він був замінений) юридична дія продовжувалась до 1943 р.

Важливим етапом на шляху становлення державності та інституціоналізації імміграції було створення Бюро перепису населення у 1902 р. Це важливий етап у вищезгаданих процесах: контроль населення залежить від наявної інформації щодо останнього – таким чином адміністративний контроль стає ефективним. Вік, стать, працездатність населення грають свою роль в поділі праці, оподаткуванні. Так само грає роль і етнічна належність: концентрація етнічних груп в певних місцях, відповідно, їх загроза національній безпеці (сепаратизм, іредентизм і т. д.). Очевидно, що створення у 1913 р. Департаменту праці США тільки сприяло контролю та проникненню держави в справи етнічних груп. З іншого боку, на нашу думку, було б помилковим вважати, що держава досягає повного управління та контролю над етнічними і расовими групами виключно шляхом створення чи вдосконалення своїх інститутів. Станом на сьогодні, ми спостерігаємо, що в США присутні помітні проблеми міжетнічної взаємодії, тобто існуючі інститути не справляються в повній мірі з задачами, які на них покладені: в Америці присутні і безробіття (більше серед певних рас і корінних народів), і расова дискримінація, і нелегальна імміграція.

Так само не потрібно вважати, що держава в США (і не тільки) виступає тільки контролером, пригнічує, намагається скерувати міжетнічну взаємодію. Деякі групи, представники яких історично перебували при владі, являли собою владу, будучи чиновниками, управлінцями, законотворцями, суддями і т. д. склались навпаки, преференційні умови для економічного, культурного розвитку, доступу до ресурсів держави. В США такою умовною групою (до певного часу) можна назвати WASP – White Anglo-Saxon Protestants (білі англо-саксонські протестанти). Ми не будемо детально на цьому зупинятись в рамках цієї статті, дана проблематика може стати темою окремого наукового дослідження). З іншого боку, в США присутні етнічні групи, які «випали» з процесів державотворення, немає змоги говорити про серйозний вплив на них держави, та і вони не залишили помітного сліду у вищезгаданих процесах. На думку С. Енлоу,

прикладом такої етнічної групи можуть бути американські роми (цигани), які ніколи не вважались Вашингтоном як важливий елемент процесу державотворення, та і сама етнічна група намагалась звести контакти з державним апаратом до мінімуму [1, р. 131].

На прикладі США, ми приходимо до розуміння того, що процес політизації етнічності може відбуватись за присутності внутрішніх та зовнішніх чинників, є більш сталим феноменом. Натомість етнічна мобілізація, як ми бачили з наведених вище прикладів, викликана виключно зовнішнім втручанням. Постає запитання: яким чином держава реагує на етнічну мобілізацію певної групи? На нашу думку, держава повинна або скерувати, направити енергію етнічної мобілізації в потрібне їй русло, або докласти зусиль до етнічної демобілізації.

Процеси етнічної демобілізації в США набували різних форм. На нашу думку, найхарактернішими прикладами можуть бути:

1) етнічна демобілізація щодо індіанців – розселення по резерваціям, уникнення концентрації племен, спроби асиміляції;

2) заборона участі деяким етнічним групам в процесах, які на думку держави можуть сприяти їх етнічній мобілізації – служба в збройних силах, участь у виборчій кампанії і т. д. Стосувалось, в основному, афроамериканців;

3) культ індивідуалізму, характерний для американського повсякденного життя, всіляко сприяв позиціонуванню пріоритетності прав власного «я» над правами групи (колективними правами);

4) створення для певних етнічних груп чи корінних народів специфічних інституцій, які уособлювали для них державу. Заохочення індивідів до персонального вирішення проблемних питань з інституцією («індіанець vs. Бюро у справах індіанців», замість «плем'я vs. федеральний уряд») [1, р. 132].

Висновок. Враховуючи особливості появи США та політичній карті світу, їх федеративний устрій та високий рівень децентралізації, не виглядають очевидними процеси впливу державотворчих процесів на етнічні, расові групи та корінні народи до середини – кінця XIX ст. Проте з часом розвитку державних інститутів, проникнення, контроль та управління з боку держави стосовно вищезазначених груп видавалось все більш очевидним. Держава, як ефективний менеджер, брала в свої рухи (інституціоналізувала) процеси етнічної мобілізації індіанців, афроамериканців, певних етнічних груп іммігрантів. При потребі, держава здійснювала ініціацію процесів етнічної демобілізації. Етнічні групи та корінні народи різняться по ступеню впливу на них процесів державотворення:

1) яким чином ідентифікує себе індивід, з якою етнічною (расовою) групою;

2) створення імпульсів для етнічної мобілізації;

3) сприйняття етнічної групи іншими групами, позиціонування їх щодо одна-одної.

На нашу думку, найбільшого впливу від процесів державотворення в США зазнали корінні народи США та афроамериканці. Проблема покращення соціального та економічного станів цих групи, кореляція проблеми їх самоідентифікації та спроб до самоуправління з федеральною політикою уряду США може стати перспективною темою для подальших досліджень.

Список використаної літератури

1. Enloe C. The growth of the state and ethnic mobilization: the american experience / C. Enloe // *Ethnic and Racial Studies*. — 1981. — Vol. 4, № 2. — P. 123–136

2. Kuzu D. Comparative analysis of political systems and ethnic mobilization: assimilation versus exclusion [Electronic resource] / D. Kuzu // *Comparative European Politics*. — 2016. — Mode of access : <https://link.springer.com/article/10.1057%2Fs41295-016-0004-7>. - doi:10.1057/s41295-016-0004-7

3. Pérez E. Ricochet: how elite discourse politicizes racial and ethnic identities / E. Pérez // *Political Behavior*. — 2015. — Vol. 37, № 1. — P. 155–180

4. Oświecimski K. What makes ethnic groups in the united states politically effective / K. Oświecimski // *Horizons of Politics*. — 2013. — Vol. 4, № 9. — P. 43–74
5. Картунов О. Вступ до етнополітології / О. Картунов. — Київ : Ін-т економіки, упр. та госп. права, 1999. — 300 с. ; Kartunov O. Vstup do etnopolitologii / O. Kartunov. — Kyiv : In-t ekonomiky, upr. ta hosp. prava, 1999. — 300 с.
6. Лупул Т. Я. Політизація етнічності як інституційний фактор процесу формування сучасної канадської політичної нації / Т. Я. Лупул. — Чернівці : Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2010. — 456 с. ; Lupul T. Ya. Polityzatsiia etnichnosti yak instytutsiinyi faktor protsesu formuvannia suchasnoi kanadskoi politychnoi natsii / T. Ya. Lupul. — Chernivtsi : Cherniv. nats. un-t im. Yu. Fedkovycha, 2010. — 456 с.
7. Примуш М. Етнополітична мобілізація як фактор зародження та розвитку етнополітичних конфліктів [Електронний ресурс] / М. Примуш // *Освіта регіону*. — 2009. — № 2. — Режим доступу : <http://social-science.com.ua/article/88> ; Prymush M. Etnopolitychna mobilizatsiia yak faktor zarozhzenia ta rozvytku etnopolitychnykh konfliktiv [Elektronnyi resurs] / M. Prymush // *Osvita rehionu*. — 2009. — № 2. — Rezhym dostupu : <http://social-science.com.ua/article/88>
8. Венгринюк Л. Я. Етнічний чинник у політичному процесі: сутність та причини політизації етнічності [Електронний ресурс] / Л. Я. Венгринюк // *Панорама політологічних студій*. — 2011. — Vol. 5–6. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Pps/2011_5-6/vengryn.pdf ; Venhryniuk L. Ya. Etnichniy chynnyk u politychnomu protsesi: sutnist ta prychny polityzatsii etnichnosti [Elektronnyi resurs] / L. Ya. Venhryniuk // *Panorama politolohichnykh studii*. — 2011. — Vol. 5–6. — Rezhym dostupu : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Pps/2011_5-6/vengryn.pdf
9. Євтух В. Етнічність: енциклопедичний довідник / В. Євтух. — Київ: Фенікс, 2012. — 396 с. ; Yevtukh V. Etnichnist: entsyklopedychnyi dovidnyk / V. Yevtukh. — Kyiv: Feniks, 2012. — 396 s.
10. Козачук О. Соціальні виклики політики США щодо корінних народів на поч. ХХІ ст. / О. Козачук // *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. — 2015. - Т. 29-30. — С. 136-142 ; Kozachuk O. Sotsialni vyklyky polityky SShA shchodo korinnykh narodiv na poch. KhKhI st. / O. Kozachuk // *Istoryko-politychni problemy suchasnoho svitu*. — 2015. - Т. 29-30. — S. 136-142
11. Козачук О. Політика США щодо індіанців у 20-ті - 60-ті рр. ХХ ст. / О. Козачук // *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. — 2014. — Вип. 7. — С. 208–213 ; Kozachuk O. Polityka SShA shchodo indiantiv u 20-ti - 60-ti rr. KhKh st. / O. Kozachuk // *Filosofii i politolohiia v konteksti suchasnoi kultury*. — 2014. — Vyp. 7. — S. 208–213
12. Козачук О. Політика щодо корінних народів як важлива складова внутрішньої політики в США та Канаді / О. Козачук // *Науковий діалог «Схід – Захід» : матер. III всеукр. наук. конфер. з міжнар. участю (м. Кам'янець-Подільський, 7 черв. 2014 р.) у 4-х ч. — Дніпропетровськ : Інновація, 2014. — Ч. 1. — С. 78 – 81 ; Kozachuk O. Polityka shchodo korinnykh narodiv yak vazhlyva skladova vnutrishnoi polityky v SShA ta Kanadi / O. Kozachuk // *Naukovyi dialoh «Skhid – Zakhid» : mater. III vseukr. nauk. konfer. z mizhnar. uchastiu (m. Kamianets-Podilskyi, 7 cherv. 2014 r.) u 4-kh ch.* — Dnipropetrovsk : Innovatsiia, 2014. — Ch. 1. — S. 78 – 81*
13. Козачук О. Політика Канади та США щодо корінних народів: можливі уроки для України / О. Козачук // *Панорама політологічних студій*. - 2013. — Вип. 11. — С. 214-220 ; Kozachuk O. Polityka Kanady ta SShA shchodo korinnykh narodiv: mozhlyvi uroky dlia Ukrainy / O. Kozachuk // *Panorama politolohichnykh studii*. - 2013. — Vyp. 11. — S. 214-220
14. Козачук О. Еволюція політики США щодо індіанців у 1774-1924 рр. / О. Козачук // *Панорама політологічних студій*. - 2013. — Вип. 10. — С. 247-258 ; Kozachuk O. Evoliutsiia

polityky SShA shchodo indiantsiv u 1774-1924 rr. / O. Kozachuk // Panorama politolohichnykh studii. - 2013. – Vyp. 10. – S. 247-258

15. Glazer N. Blacks and ethnic groups: the difference, and the political difference it makes / N. Glazer // Social Problems. — 1971. — Vol. 18, № 4. — P. 444–461

16. Doak M. J. Minorities: race and ethnicity in america / M. J. Doak. — Detroit : Gale Cengage Learning, 2009. – 153 p.

17. The changing terrain of race and ethnicity / ed. By M. Krysan, A. E. Lewis. — New York : Russell Sage Foundation, 2006. — 273 p.

18. Chinese Exclusion Act [Electronic resource]. - Mode of access : <http://www.loc.gov/law/help/statutes-at-large/47th-congress/session-1/c47s1ch126.pdf>

Стаття надійшла до редакції 05.05.2017 р.

O. Kozachuk

STATEBUILDING PROCESSES' INFLUENCE ON ETHNIC GROUPS AND ETHNIC MOBILIZATION IN THE UNITED STATES OF AMERICA

The formation of statehood in the United States is well-researched process among the scientists of the world, including Ukrainian. Scientific papers continue to appear aimed at treating certain ethnic groups or indigenous peoples in that country. But until now little research point in political science (especially domestic) analyze the influence of the process of state formation on ethnic groups and indigenous peoples. What was the quality of the process? Was it a determining influence on the politicization of ethnicity in the United States? Whether the process was accompanied of American state's influence on ethnic groups and indigenous peoples ethnic mobilization? Giving answers to these questions we can determine the degree of impact on ethnic groups and indigenous peoples in the United States. The purpose of this paper is to show that the state and its branches were the factors of ethnic mobilization in the United States throughout all the history of their formation. The objectives of the article are:

1) Identify ethnic groups and indigenous peoples most affected by the state building process in the United States;

2) Analyze how these effects occurred, in what forms it took place, how ethnic mobilization and demobilization carried on.

Given the characteristics of the appearance of the United States at the world's political map, their federal structure and a high level of decentralization processes do not look as an obvious impact of governmental processes to ethnic, racial groups and indigenous peoples to the middle - the end of the XIX century. However, over time the development of state institutions, penetration, control and management of the state regarding the above-mentioned groups were seemed increasingly evident. The state, as an effective manager, has its hands processes of ethnic mobilization of Indians, African Americans, and certain ethnic groups of immigrants. If necessary, the government initiated the process of ethnic demobilization. In our opinion, the greatest impact on the processes of state building in the United States has indigenous peoples and African Americans.

Key words: *ethnic groups, ethnic mobilization, indigenous peoples, African Americans, immigrants.*